

Remissvar 25-07-11
Diarienummer A2025/00432

Arbetsmarknadsdepartementet
Jämställdhetsenheten
103 33 Stockholm

Riksförbundet Unizons yttrande över utredningen *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (SOU 2025:28)*

Riksförbundet Unizon organiserar närmare 150 kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer. Samtliga medlemsorganisationer är idéburna och icke-vinstdrivna. Tillsammans arbetar Unizon för ett jämställt samhälle fritt från våld genom att erbjuda stöd och skydd, förebyggande arbete och politiskt påverkansarbete utifrån kunskap om hur kön, genus, makt och våld samverkar. Våld mot kvinnor och barn är den yttersta konsekvensen av ett ojämställt samhälle och med det perspektivet har betänkandet granskats.

Unizon har tagit del av utredningens slutbetänkande vars uppdrag bland annat var att lämna förslag för en stärkt långsiktig styrning av arbetet mot könsrelaterat våld och hedersrelaterat våld och förtryck. Unizon anser det ytterst angeläget att Sveriges arbete stärks och utvecklas för att det nuvarande sjätte jämställdhetspolitiska delmålet ska uppnås. Unizon vidhåller fortsatt även i detta yttrande att skrivningen i det nuvarande sjätte delmålet bör behållas. Mäns våld mot kvinnor som begrepp är definierat av FN som det våld som utövas mot kvinnor och flickor både i hemmet och i det offentliga. Det finns också andra arenor där kvinnor utsätts för våld oberoende av social tillhörighet, ålder, etnicitet, sexualitet eller funktionsförmåga och de internationella definitionerna torde motsvara kraven på ett nationellt övergripande och inkluderande delmål. I GREVIO:s granskning kritiserades Sverige för att bli alltmer könsneutrala och med det nya förslaget till formulering ökar risken. Könsmaktsperspektivet får inte urvattnas när strukturen för arbetet förenklas.

Unizon ser positivt på utredningens förslag till en långsiktig strategi med förstärkt styrning av jämställdhetspolitiken för att motverka mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Utredningens förslag kan förändra det jämställdhetspolitiska arbetet från tillfälliga uppdrag till ett mer långsiktigt arbete. Att utgå från fem strategiska områden och en tydligare styrning av myndigheter bidrar till ett mer sammanhållet arbete vilket Unizon ställer sig positiva till. Unizon vill dock kommentera en del av förslagen.

För ett mer långsiktigt arbete krävs en samordning av arbetet och en permanent förvaltningsstruktur. I utredningen föreslås ett samordningscentrum vid Jämställdhetsmyndigheten för ett helhetsansvar som kan stärka uppföljningen och utveckling vilket är av yttersta vikt för att mäta förbättringar av arbetet. Dock är Unizon tveksamma till i vilken mån samordningscentrumet kan påverka och styra rättsväsendets arbete. För att möta kraven som ställs på de rättsvårdande

myndigheterna behöver Jämställdhetsmyndigheten ha rätt professioner, kompetens och resurser för att ha möjlighet att uppfylla ansvaret som utredningen föreslår. Regleringsbrev, instruktioner och uppdrag till rättsväsendet behöver därtill vara tydliga för att skapa resultat i uppföljning och återrapportering.

Arbetet med jämställdhet mellan kvinnor och män förutsätter utvärdering och tillgång till data och ett systematiskt arbete med att följa upp praktiska insatser för att säkerställa effekterna. Styrinstrument och kvalitetsindikatorer behöver vara praktiskt inriktade på uppföljning men också övergripande visa att politiska beslut verkställts. Socialstyrelsens pågående uppdrag med ett dataregister över socialtjänstens insatser som redovisas 2026, bör harmoniseras med detta förslag. Förslag på nyckeltal för att mäta antal insatser som beviljas som exempelvis skyddat boende har tagits fram av Socialstyrelsen, vilket Unizon ser som helt avgörande för uppföljning. Systematisk uppföljning förstärker arbetet med stöd och skydd till våldsutsatta vilket är livsavgörande för våldsutsatta kvinnor och barn. Flertalet rapporter visar en alarmerande nedgång av placeringar på skyddat boende som är djup oroande. Riksförbundet Unizon och våra medlemsorganisationer är en central aktör i arbetet med kunskap och erfarenhet som behövs för att bidra till förbättringar och ett kunskapsbaserat arbete.

Det våldsförebyggande arbetet beskrivs som ett strategiskt område som ska genomföras av flera aktörer. Unizon vill betona kvinno- tjej- och ungdomsjourernas unika erfarenhet inom området som bör tas tillvara, vilket är i enlighet med den nya socialtjänstlagens ambition att förflytta fokus från akuta insatser till förebyggande arbete. Civilsamhället är en bärande aktör i samhällets arbete mot mäns och killars våld mot kvinnor och tjejer och har en unik möjlighet att nå ut bredare än offentliga aktörer. Statsbidragens styrande funktion är avgörande för den operativa samverkan som krävs lokalt och behöver stärkas väsentligt för att uppnå målsättningen om en nollvision för alla former av mäns våld.

Detta yttrande har beslutats av ordförande Olga Persson. I ärendets slutliga handläggning har sakkunnig sexualbrott, Cornelia Björkquist, deltagit och sakkunnig kvinnofrid, Åsa Witkowski, har varit föredragande.

Stockholm 2025-07-11

Olga Persson
Förbundsordförande Unizon